

یادداشت

از آن‌لاه تا این لاهه

«داستان تغییر یک رؤیا»

نصرالله حجازی

● طبق اعلامیه ۲۶ ژوئن ۲۰۱۸، دیوان بین‌المللی دادگستری در روزهای پنجم تا هشتم شهریور کار رسیدگی به شکایت ایران علیه آمریکا به‌دلیل خروج آن کشور از برجام و بازگرداندن تحریم‌ها را آغاز کرد؛ جلساتی که عنوان «استماع عمومی» داشت و در آن نمایندگان و وکلای ایران به‌طور شفاهی به طرح شکایات و دلایل و مستندات خود پرداختند و در مقابل نمایندگان و وکلای ایالات متحده آمریکا نیز دفاع کردند.

ایران در شکایات خود بازگشت تحریم‌های آمریکا را ناقض تعهدات مذکور در عهدنامه مودت منعقدہ بین دو کشور دانست و بر این اساس خواستار رسیدگی و لغو این تحریم‌ها و بدو اتخاذ تدابیر موقتی به‌منظور توقف آنها تا زمان رسیدگی شد؛ در مقابل، آمریکا ادوای ایران را مربوط به «برجام» و نه «عهدنامه مودت» دانست و بر صلاحیت‌نداشتن دیوان بین‌المللی دادگستری در رسیدگی به این ادعوا و نیز نداشتن وجهات اعلام تدابیر موقتی اصرار کرد. به‌رحال، بعد از رویارویی نمایندگان و وکلای طرفین اختلاف، دیوان اعلام کرد که «جلسات استماع اظهارات طرفین پایان یافته و اکنون دیوان برای تصمیم‌گیری درباره صلاحیت خود وارد شور شده است»؛ «ضمناً تصمیم دیوان درباره درخواست اعلام تدبیر موقت نیز در یک نشست عمومی که تاریخ آن در وقت مقتضی اعلام می‌شود، بیان خواهد شد» و به این ترتیب، فرجام این تقابلی نخستین به آینده موکول شد.

گوئی بحث درباره آنچه نمایندگان و وکلای ایران و آمریکا در جلسه استماع عمومی گفتند، مهم بوده و به‌ویژه از منظر پیش‌بینی تصمیم دیوان درباره احراز صلاحیت خود و اعلام تدابیر موقت قابل‌توجه می‌نماید، اما ارزیابی این شکایات را باید با نگاه به افقی دورتر و چشم‌اندازی وسیع‌تر از جلسات چهارروزه دادگاه انجام داد؛ با این تمهید چشم‌انداز رای دادگاه و فرجام کار روشن‌تر خواهد شد.

میحت اول: از سازوکار برجام تا دیوان لاهه

۱) شکایات ایران از آمریکا در دیوان لاهه درباره تصمیم هشتم می ۲۰۱۸ ترامپ مبتنی بر خروج آمریکا از توافق هسته‌ای با بازگشت دوباره تحریم‌ها است. در واکنش به این اقدام، مطابق آنچه در برجام پیش‌بینی شده بود، ایران باید موضوع را در قالب مفهوم «عدم‌پایبندی» آمریکا در «کمسیون مشترک برجام» مطرح می‌کرد و چنانچه ظرف ۱۵ روز مسئله حل نمی‌شد، موضوع در «کمسیون وزرای خارجه» قابل طرح بود. چنانچه ظرف ۱۵ روز دیگر نتیجه‌ای حاصل نمی‌شد، در آن صورت این امر می‌توانست به عنوان منبای توقف کلی یا جزئی اجرای تعهدات وفق برجام قلمداد شود؛ به عبارت دیگر ایران محق می‌شد تعهدات برجامی خود را متقابلاً به‌صورت جزئی یا کلی متوقف کند. در این حالت و با توقف تعهدات ایران، شورای امنیت موظف می‌شد ظرف ۳۰ روز قطع‌نامه‌ای برای تداوم لغو تحریم‌ها تصویب کند و چون تصویب چنین قطع‌نامه‌ای با وتوی آمریکا مواجه می‌شد، آن‌گاه به‌طور اتوماتیک همه قطع‌نامه‌های سابق شورای امنیت علیه ایران بادار و مفاد لازم‌الاجرا می‌شدند و شرایط به قبل از برجام و توافق هسته‌ای برمی‌گشت. چنین سناریویی که نتیجه‌اش «بازگشت همه تحریم‌های شورای امنیت» و «امرال تحریم‌ها از سوی همه کشورها» بود، درست همان چیزی است که ترامپ انتظار داشت و ما از آن به عنوان «تله برجام» نام می‌بریم. از آنجا که توسل ایران به سازوکار برجام و ارجاع شکایت به کمسیون مشترک افق روشنی برای حل اختلاف و لغو تحریم‌های آمریکا دربر نداشت و بلکه برعکس توسل به چنین سازوکاری با وجود «مکانیسم ماشه» می‌توانست به «فروپاشی کلیت برجام» و به‌تعبیری «مرگ توافقی هسته‌ای» بینجامد و خودبه‌خود راه را برای بازگشت قطع‌نامه‌های سابق شورای امنیت باز کند، مقامات ایران در روند تصمیم‌گیری عقلایی به این نتیجه رسیدند که در چارچوب راهبرد رویارویی حقوقی با آمریکا توسل به سازوکار برجام واجد ریسک بالاست و با لحاظ منافع ملی به مصلحت نیست. به این ترتیب ایران با فرار از تله برجام در جست‌وجوی میدان‌های دیگری برای مقابله با آمریکا برآمد.

در شرایطی که توسل به سازکارو حل اختلاف برجام متنع به نظر می‌رسید و تحت فشار افکار عمومی انجام اقدامی متقابل برای حفظ پرستیژ و اعتبار ضروری بود، ناگهان نگاه‌ما متوجه دیوان بین‌المللی دادگستری شد و جمهوری اسلامی ایران بر مبنای عهدنامه‌ای که ۶۳ سال پیش (۱۹۵۵) بین ایران و آمریکا منعقد شده بود و با این استدلال که بازگشت دوباره تحریم‌ها ناقض مفاد عهدنامه یادشده است، شکایتی نزد دیوان لاهه طرح کرد. ۲) شکایات ایران از آمریکا قابل بحث و بررسی است، به آن دلیل که:

اولا) شکایات ایران مربوط به خروج آمریکا از «توافقی هسته‌ای» و بازگشت تحریم‌هایی است که با «برجام» لغو یا تعلیق شده بودند؛ اما ایران به جای رجوع به سازوکار پیش‌بینی‌شده در برجام یعنی «کمسیون مشترک»، شکایات خود را نزد مرجعی دیگر یعنی «دیوان بین‌المللی دادگستری» مطرح کرده است.

ادامه در صفحه ۶

ادامه از صفحه اول

در ابتدای جلسه رسیدگی به اتهامات شبکه فساد وحید مظلومین، قاضی سیداحمد زرگر با خطاب قراردادن بانک مرکزی، به انتقاد از این بانک پرداخت و گفت: اگر بانک مرکزی به وظایف قانونی خود عمل می‌کرد، یقیناً ما شاهد تشکیل این‌گونه دادگاه‌ها نبودیم و متأسفانه با وجود قانون بر نظارت بانک مرکزی بر صرافی‌ها، می‌توان تعبیر کرد که صرافی‌ها به‌کل رها شده‌اند و این باعث ایجاد مشکلات در کشور شده است.

قاضی زرگر در ادامه با تأکید بر اجرای قانون در روند دادگاه، با اشاره به مواد ۱۹۳، ۱۹۴ و ۳۹۶ قانون آیین دادرسی، از نماینده دادستان خواست به قرائت کیفرخواست بپردازد. تورک، نماینده دادستان، پس از کسب اجازه از قاضی زرگر در جایگاه دادستان قرار گرفت و پس از یادآوری و ادای احترام به مقام شهدای ۱۷ شهریور ۵۷، بخشی از بیانات مقام معظم رهبری درباره موضوعات حوزه سکه و ارز در ماه‌های اخیر را قرائت کرد. تورک در ادامه با ذکر شرحی مختصر از تاریخ انقلاب اسلامی، هشت سال جنگ تحمیلی و تحریم‌ها، به توطئه‌های پیاپی دشمنان علیه نظام جمهوری اسلامی اشاره کرد و گفت: در مسیر اعمال تحریم‌های گوناگون، ایجاد التهاب و نابسامانی‌های اقتصادی، نفوذ در بخش‌های مختلف اقتصاد و ده‌ها و صدها ترقدت و نقشه شوم دیگر، در دستور کار دشمنان قرار گرفت و به اجرا درآمد. هرچند دشمنان به لطف خداوند متعال همواره با شکست و ناکامی مواجه بوده‌اند، ولی باید گفت هزینه‌هایی را برای مملکت، ملت غیور ایران و حکومت جمهوری اسلامی ایران ایجاد کرده‌اند. تورک پس از این مقدمه، در دفاع از منطق درخواست اشد مجازات در کیفرخواست گفت: از مصادیق افرادی که با اطلاع و عامدانه در نقشه‌های دشمن به فعالیت مشغول بوده‌اند، اشخاص مطرح در پرونده حاضر هستند که با فعالیت غیرقانونی در بازار ارز و سکه و معامله بالغ بر ۱۴ هزار میلیارد تومان ارز و سکه در بازار، در فضای جنگ اقتصادی کشور، نتها در دوره اخیر بلکه به حکایت مستندات موجود در پرونده، در همه دوره‌های گذشته، هم در دهه ۷۰ و هم در دهه ۸۰، دنبال صید مالی خود از آب گل‌آلود دشمن بودند و با اخلال در نظام اقتصادی کشور، میلیون‌ها نفر را دچار خسارت و زیان و نگران و مضطرب کردند. به گفته نماینده دادستان، متهمان در این پرونده با دراختیارداشتن منابع اطلاعاتی از مراجع تصمیم‌ساز، در نظام اقتصادی اخلال ایجاد کرده است.

رونمایی از سلطان سکه

در ادامه قرائت کیفرخواست نماینده دادستان به بیان سوابق وحید مظلومین، متهم ردیف اول این پرونده، پرداخت و گفت: وحید مظلومین، فرزند حبیب‌الله، متولد ۱۳۴۱، فردی که سال‌ها در بازار ارز، سکه و طلای تهران فعالیت داشته است، در جریان التهابات و نوسانات قیمت ارز در سال ۷۱ نیز بازداشت شده بود. در آن زمان دلار یکباره چندین برابر افزایش قیمت می‌یابد و وحید مظلومین از سوی منابع انتظامی و اطلاعاتی به‌عنوان یکی از

اقتصاد

جلسه اول رسیدگی به پرونده گروه مظلومین برگزار شد

محاکمه سلطان پس از ۳ دهه

عکس حسین موصی‌فارس

دستگیر می‌شوند که ازجمله آن به محمداسماعیل قاسمی و محمدرضا مظلومین و حدود ۱۰ نفر دیگر اشاره می‌شود که پس از صدور قرار مجرمیت و کیفرخواست و ارسال به دادگاه، متأسفانه در اقدامی قابل‌تأمل با دخالت و وساطت بانک مرکزی و دفاع نابسامانی بازار ارز در سال‌های ۹۰ و ۹۱ و حوادث اقتصادی آن سال‌ها، وحید مظلومین به‌عنوان یکی از ارکان و عوامل اصلی اخلال در نظام ارزی کشور شناسایی، معرفی و دستگیر شد و حدود هفت ماه با قرار بازداشت در بازداشت بود.

فرار بزرگ

نماینده دادستان در ادامه به شرح تلاش مظلومین برای فرار از کشور در سال ۹۱ پرداخت و گفت: در آن سال پرونده مهمی برای وی تشکیل می‌شود که براساس مدارک موجود، وحید مظلومین حدود ۲۵ سال، دسترسی به سابقه یادشده در کوتاه‌مدت میسر نشد و پس از آن مجدد در ایام تابسامانی بازار ارز در سال‌های ۹۰ و ۹۱ و حوادث اقتصادی آن سال‌ها، وحید مظلومین به‌عنوان یکی از ارکان و عوامل اصلی اخلال در نظام ارزی کشور شناسایی، معرفی و دستگیر شد و حدود هفت ماه با قرار بازداشت در بازداشت بود.

نماینده دادستان با اشاره به نحوه نجات مظلومین از مجازات در آن سال گفت: در آن پرونده بخش عمده‌ای از تشکیلات باند وحید مظلومین شناسایی و

قرار گرفت و در بازجویی‌ها گفت که فقط در بازار سکه حضور داشته و در بررسی حساب‌های بانکی نامبرده، حساب اعضای فعال در بازار ارز با حساب محمدرضا مظلومین ارتباط تنگاتنگ داشته است.

۸ هزار میلیارد: گردش حساب عمه

نماینده دادستان با اشاره به شیوه فعالیت فرزند مظلومین گفت: متهم عضو یک شبکه سازمان‌یافته قاچاق ارز بوده و با راهنمایی و هدایت پدرش و فردی به نام شاهین سیمیرغ اقدام به قاچاق عمده ارز می‌کرد. در زمان افتتاح حساب برای فردی به نام شاهین سیمیرغ، شماره همراه محمدرضا مظلومین به بانک داده می‌شود و تمام تراکنش‌های شاهین سیمیرغ به دست مظلومین می‌رسیده است. وحید مظلومین که رهبری این گروه را برعهده دارد، هم‌زمان در کنار فعالیت‌های غیرمجاز ارزی، به فعالیت در بازار سکه و طلا به‌عنوان پوشش مبادرت می‌کند و فعالیت‌های ارزی خود را با استفاده از حساب‌های بانکی اقوام و کارگران خود که به آنها اعتماد داشته، انجام می‌دهد. حساب بانکی اقدس.م، عمه همسر خود را که زنی خانه‌دار و ۷۰ساله است، در اختیار محمداسماعیل قاسمی قرار می‌دهد و محمدرضا مظلومین با استفاده از حساب‌های شاهین سیمیرغ، نوه اقدس.م فعالیت می‌کند که تراکنش این حساب‌ها بیش از هشت‌هزار میلیارد تومان بوده است.

سیم‌کارتی به نام معلم

نماینده دادستان با اشاره به سوءاستفاده‌های مظلومین از هویت دیگران گفت: مظلومین در مسیر پنهان‌کاری‌هایش، معلم خصوصی فرزندش را مجاب می‌کند که دو خط تلفن همراه به نام خود خریداری کرد و در اختیار او قرار دهد. با توجه به وفاداری بالای اعضای این باند نسبت به یکدیگر و به محض دستگیری مظلومین، سیم‌کارت‌هایی که به نام معلم فرزند او بوده است، سوزانده می‌شود و بسیاری از اطلاعات راهگشا و مفید به‌این‌ترتیب از دست می‌رود. در بررسی حساب‌های بانکی و تراکنش‌های صورت‌گرفته در گام اول هشت نفر از اعضای اصلی گروه شناسایی شدند که شخص اول وحید مظلومین با سه حساب بانکی، محمداسماعیل قاسمی با ۱۹ حساب، محمدرضا مظلومین با ۹ حساب، اقدس مهرافزا با هشت حساب، حسین مظلومین ۱۸ حساب و خانم فرزانه مهرافزا هستند. در بررسی‌های میدانی و اسناد و مدارک مشاهده می‌شود وحید مظلومین گاه از حساب‌های خود استفاده نکرده و با بررسی شبانه‌روزی بیش از ۱۰ هزار تراکنش بانکی مشخص شد افرادی که نام آنها در ادامه می‌آید، در جابه‌جاکردن پول‌ها در حساب‌های متعدد نقش داشتند.

بازنشستگی ارز: دلالتی سکه

معاون دادستان در پایان جلسه اول دادگاه، با ذکر این نکته که وحید مظلومین در جلسات بازجویی منکر انجام جرم است، گفت: او می‌گوید از سال ۹۲ به بعد اگر کسی یک دلار به من فروخته یا اگر از کسی یک دلار خریده‌ام، رسید بدهند و قبول می‌کنم.

ادامه در صفحه ۱۵

بازتاب

واکنش سازمان نظام مهندسی تهران به یک نشست

دست از برخوردهای شخصی و جناحی بردارید

● پیرو نشست خبری ریاست سازمان نظام مهندسی استان تهران در روز شنبه دهم شهریور سال جاری، مدیرکل محترم دفتر توسعه مهندسی ساختمان وزارت راه‌وشهرسازی، در نشستی خبری با مستمسک قراردادن برخی تخلفات، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران را که در آستانه انتخابات خود قرار دارد، محل اتهام قرار داده و وارد برخی حواشی کرد. در همین رابطه، روابط‌عمومی سازمان نظام مهندسی استان تهران با انتشار جوابیه‌ای به اتهامات مطرح‌شده از سوی افراد و رسانه‌ها پاسخ داد.

۱- کلیه فرایندهای کاری و امور سازمان نظام مهندسی از ابتدای دوره ریاست آقای مهندس خرم بر سازمان، مَر قانون و بر طبق ضوابط و مقررات بوده است. از این رو، ایراد مطالبی کذب، بی‌اساس و غیرمستند از مصادیق بارز تشویش اذهان عمومی است. سازمان نظام مهندسی از ابتدای کار هیت‌مدیره دور هفتم پایبندی به قوانین، مقررات و انضباط مالی و شفاف‌سازی در فرایندهای ارجاع کار را طبق آیین‌نامه‌ها و ضوابط مرتبط نشان داده است. لذا ایراد شبهه غیرمستدل در این خصوص قویاً تکذیب می‌شود.

۲- این سازمان از بدو تاسیس تاکنون، از یک ریال بودجه دولتی برخوردار نبوده و همواره به‌عنوان سازمانی تخصصی و حرفه‌ای نقش اصلی را در ارتقای کیفیت ساخت‌وساز و اعتلای دانش فنی مهندسان بر عهده داشته است. بنابراین در این مسیر و در شرایطی که بی‌کاری معضلی بنیادی برای کشور محسوب می‌شود، در اشتغال به کار مهندسان ساختمان نقش آفرین بوده و با وجود کاستی‌ها، اقدامات اصلاحی شایسته‌ای برای توزیع عادلانه کار و افزایش رضایتمندی اعضا در زمینه‌های حرفه‌ای، آموزشی، رفاهی و… انجام داده است.

۳- لازم به ذکر است که در راستای اتهام‌افکنی برخی افراد، هیچ‌گونه پرداخت غیرقانونی و خارج از روایی به رئیس، اعضای هیئت‌رئیس، هیئت‌مدیره، مدیران و کارکنان سازمان صورت نگرفته است. این سازمان بر اساس مصوبات ارکان بالادستی و آیین‌نامه‌های مصوب و ضوابط و مقررات مالی و اداری و بر اساس ساختار سازمانی، میزان حقوق مسئولان و کارکنان سازمان و مواردی نظیر حق جلسه و… را تعیین کرده و از آن عدول نکرده است.

۴- همان‌طور که مستحضرد، انتخابات دور هفتم سازمان نظام مهندسی در کمتر از یک ماه آینده برگزار می‌شود و همه‌های ایدایی و انتقادات غیرمنصفانه و خلاف واقع که از طریق برخی تریبون‌ها، افراد و رسانه‌ها مطرح می‌شود، با اغراض سیاسی و جناحی بوده و برای تشویش افکار مهندسان عضو سازمان که به‌حق حساس در زمینه گسترش فساد هستند و ایراد خدشه به خدمات صادقانه رئیس و اعضای هیئت‌مدیره هفتم صورت گرفته است و خلاف منطق بی‌طرفی نهادهای مجری برگزاری انتخابات است.

۵- بدیهی است در هر سازمانی امکان بروز تخلف وجود دارد و در حوزه بررسی تخلفات مالی، بررسی از پایین انجام می‌شود و هر آن‌کس که در ماجرای فساد دخیل بوده و اطلاع داشته و دخالتی کرده است، توسط مراجع ذی‌صلاح انتظامی و قضائی تحت پیگرد قرار گرفته و کسانی‌که اطلاع و دخالتی نداشته‌اند می‌رما می‌شوند، اما وزارت‌خانه کل سازمان را متهم کرده است و این نشان‌دهنده اهدافی غیر از اصلاح است. قطعاً اگر وزارت‌خانه حساسیتی را که بر روی این تخلف به خرج داده است -که به نظر غیرعادی و غیرمعمول می‌رسد- روی سایر فعالیت‌ها و امور وزارت‌خانه داشته باشد، جلوی بسیاری از فسادها گرفته می‌شود. اراده اصلاحات و پیگیری و مقابله با فساد، بسی مایه خوشحالی است، اما از این برخورد‌ها چنین نتیجه‌ای مستفاد نمی‌شود. امری که مدت‌ها در جریان بوده ولی در مقطع بررسی صلاحیت‌ها افشا و بزرگ‌نمایی می‌شود و تخلف تعدادی از افراد به گونه‌ای طرح می‌شود که کوبی تمام سازمان فاسد است، جای سؤال دارد. لازم است تأکید شود عزم جدی رئیس و اعضای هیئت‌مدیره بر پیگیری و برخورد قانونی و قضائی با متخلفان و ازین‌بدن زمینه‌های وقوع تخلف وجود دارد و این سازمان با رسیدگی قاطعانه و پیگیری موضوع از طریق مراجع ذی‌صلاح نسبت به حقوق حقوق خود، درهای دریغ نخواهد ورزید و بی‌تردید در آینده‌ای نزدیک، اطلاع‌رسانی مناسبی برای اعضای محترم که مالکان اصلی سازمان هستند، به عمل خواهد آمد.

۶- موضع سازمان که به‌طور رسمی در نشست خبری ریاست سازمان مطرح شده، پیگیری و برخورد قاطع با متخلفان بوده و در این زمینه خود را با وزارت محترم راه‌وشهرسازی در یک جبهه دیده است، اما متأسفانه وزارت‌خانه و مدیرکل محترم ایشان، اصرار دارد که وزارت‌خانه را در مقابل سازمان نشان دهد. متأسفانه بسیار بیش آمده است که یک مدیر در ساختار جمهوری اسلامی، چنان طمعه‌ای به اعتبار کشور و جامعه بزند که تمام دشمنان جمهوری اسلامی هم اگر بخواهند نمی‌توانند چنین آسیبی بزند و جای بسی تعجب و نگرانی است که هنوز پس از سپری‌شدن ۴۰ سال از عمر انقلاب، این عناصر در ساختار جمهوری اسلامی جای دارند. به امید روزی که منافع ملی بر کشور حاکم و دست از برخوردهای شخصی و جناحی برداشته شود.